

Sygn. akt IV CZ 95/15

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc (przewodniczący)

SSN Kazimierz Zawada

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
przeciwko R. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w H.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 lutego 2016 r.,
zażalenia strony pozwanej
na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 20 sierpnia 2015 r., sygn. akt I ACa .../15,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

W częściowym uwzględnieniu powództwa, Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 26 maja 2014 r. zasądził od strony pozwanej R. sp. z o.o. na rzecz strony powodowej A. sp. z o.o. kwotę 148 448,18 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia 28 października 2013 r. do dnia zapłaty, z ograniczeniem odpowiedzialności strony pozwanej do obciążonych hipoteką kaucyjną nieruchomości stanowiących jej własność. Ponadto zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 9 174,76 zł, tytułem kosztów procesu.

Po doręczeniu odpisu powyższego wyroku z uzasadnieniem, pełnomocnik strony pozwanej w ustawowym terminie wniósł pismo procesowe zt. „Apelacja” (wraz z odpisem), w którym oznaczył zaskarżony wyrok, określił wartość przedmiotu zaskarżenia, zakres zaskarżenia i sformułował reformatoryjny wniosek.

Zarządzeniem z dnia 3 lipca 2014 r. (doręczonym 9 lipca 2015 r. k. 154), Przewodniczący wezwał pełnomocnika strony pozwanej do uzupełnienia braków formalnych apelacji, poprzez przedstawienie zarzutów wraz z ich uzasadnieniem, nakładając jednocześnie obowiązek złożenia odpisu pisma procesowego, usuwającego wskazane braki formalne apelacji, pod rygorem jej odrzucenia (k. 151).

W dniu 15 lipca 2015 r. pełnomocnik pozwanej Spółki złożył pismo procesowe, w którym uzupełnił powyższe braki formalne apelacji. Dołączył jego odpis, a także dowód doręczenia pełnomocnikowi strony powodowej.

Zaskarżonym postanowieniem, Sąd Apelacyjny odrzucił apelację strony pozwanej. W uzasadnieniu podniósł, że wniesione w ustawowym terminie do wywiedzenia apelacji pismo procesowe zt. „Apelacja” w istocie nie było tym środkiem odwoławczym, bowiem wskutek nie przytoczenia zarzutów i ich uzasadnienia, dotknięte było takimi wadami konstrukcyjnymi, które uniemożliwiały zakwalifikowanie tego pisma procesowego jako środka odwoławczego, co czyniło też zbędnym wzywaniem pełnomocnika strony pozwanej do uzupełnienia braków formalnych właściwych dla apelacji. W tej materii, Sąd drugiej instancji powołał się na pogląd prawny zaprezentowany w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 1938 r., II C 3064/37, OSNC 1939/2/97. Natomiast pismo procesowe zawierające zarzuty apelacyjne i ich uzasadnienie, spełniające wymogi środka

odwoławczego, zostało wniesione już po upływie ustawowego terminu przewidzianego w art. 369 § 1 k.p.c., co skutkuje jego odrzuceniem na podstawie art. 373 k.p.c.

W zażaleniu, strona pozwana domaga się uchylenia powyższego orzeczenia oraz zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego.

Zarzuciła naruszenie: art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 368 k.p.c., przez błędne uznanie, iż brak zarzutów apelacji i ich uzasadnienia nie stanowi braków, które mogą być konwalidowane w trybie art. 130 k.p.c.; art. 370 k.p.c., przez błędne zastosowanie i odrzucenie apelacji, gdy pozwany usunął braki apelacji w terminie wyznaczonym przez Sąd pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 368 § 1 i 2 k.p.c., apelacja powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a nadto zawierać: oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem zakresu jego zaskarżenia; zwięzłe przedstawienie zarzutów i ich uzasadnienie; powołanie w razie potrzeby nowych faktów i dowodów oraz wniosek o zmianę lub o uchylenie wyroku, z zaznaczeniem żądanej zmiany lub uchylenia. Oprócz tego w sprawach jak niniejsza o prawa majątkowe, należy też oznaczyć wartość przedmiotu zaskarżenia.

Uchybienie któremukolwiek z wyżej opisanych wymogów formalnych, uzasadnia wdrożenie przez sąd pierwszej instancji postępowania naprawczego i wezwanie strony do ich usunięcia w trybie art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Dopiero w przypadku bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu, zachodzi podstawa do odrzucenia apelacji w oparciu o przepis art. 370 k.p.c. W razie przekazania sprawy przez sąd pierwszej instancji do sądu drugiej instancji, pomimo nie uzupełnienia braków, do usunięcia których strona była wzywana, sąd odwoławczy na podstawie art. 373 k.p.c. odrzuca taki środek odwoławczy, a jeśli dostrzeże braki, do których strona nie była wzywana, zażąda ich usunięcia i w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu również odrzuci apelację (zob. też uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 1998 r., III ZP 1/98, OSNP 1998/16/483; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1999 r.,

I PKN 676/98, OSNP 2000/6/232; z dnia 29 kwietnia 1999 r. I CKN 170/99 OSNP 2000/6/232; z dnia 9 stycznia 2015 r., V CZ 87/14 nie publ.).

Z przedstawionych przepisów jednoznacznie wynika, że nie przytoczenie w apelacji zarzutów skierowanych przeciwko zaskarżonemu wyrokowi, jak i ich uzasadnienia stanowią jej braki formalne, podlegające usunięciu w ramach tzw. postępowania naprawczego.

W związku z tym, nawet wniesienie przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego czy adwokata, pisma procesowego nazwanego apelacją, ale nie zawierającego zarzutów przeciwko wyrokowi sądu pierwszej instancji i ich uzasadnienia, nie może tylko z tego względu dyskwalifikować go jako apelacji, o ile z jego treści wynika niewątpliwa wola i dążenie zaskarżenia wyroku sądu pierwszej instancji, w szczególności, jeśli pismo to zawiera wszystkie pozostałe elementy wymagane dla apelacji oraz pisma procesowego. Motywy jakimi kieruje się pełnomocnik sporządzając w taki sposób środek odwoławczy są *de lege lata* prawnie irrelewantne dla niedopuszczalności odrzucenia apelacji, bez wcześniejszego wezwania profesjonalnego pełnomocnika do usunięcia tych braków formalnych.

Oczywiście, sporządzenie apelacji przez fachowego pełnomocnika, w której nie sformułowano zarzutów i ich uzasadnienia, świadczy o niskim poziomie profesjonalizmu, względnie rodzi uzasadnione przypuszczenie, że takie działanie ma na celu przewlekłość postępowania, bądź wydłużenia ustawowego terminu na merytorycznie przygotowanie środka odwoławczego, jednak w aktualnym stanie prawnym nie daje to podstaw do automatycznego odrzucenia tak sporządzonego pisma procesowego, względnie pozostawienia go bez biegu, z pominięciem poprzedzającego takie orzeczenie wezwania o usunięcie braków formalnych.

Nadmienić należy, że nowelą do k.p.c. z dnia 2 lipca 2004 r. (Dz. U. Nr 172, poz. 1804), która weszła w życie 5 lutego 2005 r., wprowadzono przepis art. 370¹, stosownie do którego apelacja sporządzona przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego, nie spełniająca wymagań określonych w art. 368 § 1 pkt 1-3 i pkt. 5 k.p.c., podlegała odrzuceniu bez wzywania do usunięcia tychże braków. Jednak, Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 20 maja 2008 r., P 18/07

(Dz. U. Nr 96, poz. 619) orzekł o jego niezgodności z Konstytucją RP i przepis ten utracił moc prawną z dniem 5 czerwca 2008 r. Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu zaznaczył, że wyrok ten nie przesądził, iż niedopuszczalne jest jakiegokolwiek zaostrenie wymogów, jakim odpowiadać miałyby apelacje sporządzane przez profesjonalnych pełnomocników. Ustawodawca może tworzyć tego rodzaju regulacje, bowiem od adwokatów, radców prawnych czy rzeczników patentowych należy oczekiwać najwyższej jakości pomocy prawnej i warto poszukiwać mechanizmów i procedur pozwalających tę jakość wyegzekwować. Właściwym kierunkiem byłoby przyjęcie takich unormowań, które przez wzmocnienie oraz uszczelnienie systemu gwarancji przysługujących klientom, dotkniętym stratami wynikającymi z błędów w sztuce (zaniedbań, nierzetelność) profesjonalnych pełnomocników, mobilizowałyby tych ostatnich do kompetentnego i sumiennego świadczenia usług.

W efekcie, skoro ustawodawca nie unormował odmiennie konsekwencji sporządzenia apelacji przez fachowych pełnomocników z brakami formalnymi, to przyjęte przez Sąd Apelacyjny stanowisko prawne, skutkiem którego było odrzucenie apelacji strony pozwanej (pomimo uzupełnienia w terminie jej braków formalnych w postaci przytoczenia zarzutów i ich uzasadnienia, do uzupełniania których została prawidłowo wezwana przez sąd pierwszej instancji) uznać trzeba za wadliwe.

W związku z podniesionym przez stronę powodową w odpowiedzi na apelację i powtórzonym w odpowiedzi na zażalenie, zarzutem uzasadniającym jej zdaniem odrzucenie apelacji także na innej podstawie faktycznej i prawnej, a mianowicie z uwagi na niedopełnienie obowiązku przez pełnomocnika strony pozwanej dołączenia odpisu pisma procesowego zawierającego uzupełnienie jej braków formalnych, stwierdzić należy, iż nie zasługuje on na uwzględnienie. Jakkolwiek, rzeczywiście pełnomocnik strony pozwanej z naruszeniem art. 132 § 1 k.p.c., a wobec tego bezskutecznie doręczył bezpośrednio pełnomocnikowi strony powodowej odpis tegoż pisma procesowego, w sytuacji gdy powołany przepis nie ma zastosowania do pism zawierających uzupełnienie braków formalnych apelacji (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2014 r. III CZP 47/14, OSNC 2015/5/59), to jednak zwrócić uwagę należy, iż składając pismo procesowe z dnia

15 lipca 2015 r., zawierające uzupełnienie braków formalnych apelacji, pełnomocnik strony pozwanej dołączył jego odpis dla strony przeciwnej (adnotacja z dziennika podawczego k. 155), który znajduje się w szarej kopercie zt. „odpisy” na końcu tomu I akt, a zatem w tym przedmiocie pełnomocnik strony pozwanej uczynił zadość wezwaniu sądu pierwszej instancji, zaś okoliczność, że nie doszło do doręczenia odpisu tegoż pisma procesowego przez sąd, nie uzasadnia odrzucenia apelacji.

Doręczenie przez pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego odpisu pisma procesowego zawierającego uzupełnienie braków apelacji, bezpośrednio pełnomocnikowi stronie przeciwnej w osobie adwokata lub radcy prawnego, a zatem z naruszeniem art. 132 § 1 k.p.c., nie daje podstaw do odrzucenia apelacji, o ile do tego pisma złożonego w sądzie został dołączony jego odpis, zgodnie z wcześniejszym wezwaniem sądu pierwszej instancji.

Z tych względów, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

kc